

Mati.

ZGODOVINSKA POVEST.

Po Bolandenu priredil K.

(Dalje.)

Bistra je bila v srednjem veku središče verskega in narodnega življenja za celo ljubljansko okolico od Iga do goriške meje. Zavarovana od južne strani z visokim bregom in od severne z neprehodnim močvirjem bila je naravno utrjena od dveh strani. Moglo se je priti do nje toraj samo od dveh strani, od strani sedanje Borovnice in vrhniške strani.

Za časa naše povesti Bistra še ni bila to, kar je bila pozneje, ko je celjski vojvoda Ulrich I. 1260 tam ustanovil velik kartuzijski samostan. Vendar bila je tam takrat mala benediktinska naselbina samostana Sveto Ivanskega v Devinu na Primorskem, nekako prenočišče za potujoče menihe misijonarje, ki so šli proti severu oznanjevat nauke sv. vere, ali, ki so šli iz severa proti Rimu po državni cesti, ki je vodila skozi Ljubljano, Vrhniko proti Italiji in Rimu. Vendar je pa bila tudi z bistriškim hospicem združena šola, kjer so se sinovi bližnjih plemičev izobraževali v potrebnih vedno-

stih. In eden izmed teh samostanskih učencev je bil naš mladi junak, ki se je postavil vbran za vjeto Bronislavo.

Glavna državna cesta proti Trstu je držala skozi Ljubljano, Brezovico, Vrhniko dalje. Toda premeteni Jud se je ogibal velike ceste, ker se je bal za svoje "blago". Zato si je zbral raje stransko, veliko daljšo mimo Iga, Podpeči in Bistre.

"Blagi gospod, prosim vas še enkrat, rešite me!" je zajokala Bronislava vnovič, ko so šli nekoliko korakov dalje. "Strašno! Da bi morala biti kdaj sužna divjega Afrikana!? Ne, ne! Raje stokrat smrt!"

"Plemenita deklica, ne boj se. Pono- vim še enkrat: dokler bode ta-le desna roka gibala, si varna. Če treba, lastno življenje bom zastavil, da te rešim iz krempljev te zveri", potolaži jo mladenič razburjeno. Na glasu se mu je poznalo, da čuti, kar govori.

— Ravno so prišli iz ovinka, ko se je odprla krasna borovniška dolinica z vso svojo romantično mogočnostjo. Cela dolinica je bila že obdelana z najkrasnejšimi njivami.

Mala prijazna vasica z lepo pobelenimi hišami se je smehljala sredi tega malega raja. Blagostanje in sreča se je videla kakor na vasi tako na krasno obdelanem polju. Pred prihodom bistriških menihov je bila cela okolica neprediren gozd na eni strani, na drugi pa smrdljivo močvirje, ki je okužalo celo okolico. Ko so pa prišli redovniki v Bistro, so se lotili takoj dela. Posekali so neprodorni gozd po celi dolinici in jo spremenili v krasno polje. Na treh straneh so se dvigali visoko proti nebu vrhovi mogočnega očeta Krima, tako da je cela okolica naredila globok utis na vsakega novodošleca.

"Krasno!" je vskliknila tudi Bronislava.

"Da, lep košček sveta je Bistra", pritr dil je Kajtimar. "Vidiš, kaj znajo redovniki; Kako divja je morala biti ta cela okolica pred njih prihodom. In sedaj, kako lepo je to polje!"

"O, ko bi tudi naša lepa Karantanija dobila kaj teh menihov!"

"Ne boj se, tudi tužni Korotan se bode še dvignil!"

"Bog daj! Toda, kako žalostne čase imamo sedaj! Nemci so nas popolnoma dobili v svojo oblast. Naših najlepših krajev in vasi so se polastili. Nihče ni varen ne življenja, ne imetja. Nobene pravice ni več na svetu. Tako je sosedni nemški grof po noči napadel našo graščino, jo popolnoma oropal in požgal. Moj oče se mu je v bran postavil. Toda ni bil pripravljen na napad. Padel je smrtno ranjen v tem boju. Oh, moj ljubi oče . . ." Dekletce je zaihtelo, da bi se bila kamenu smilila.

"Uboga revica!" pravi sočutno Kajtimar, ki je komaj zadrževal solze sočutja, ki so mu silile iz oči. Zdelo se mu je, kakor bi ga kdo držal za vrat.

"In moja ljuba mati je bila enako ubita . . ."

"Revica! Maščevanje! Maščevanje!" je vskliknil mladi junak.

"In grof me je vzel na svoj grad. Ker se mu pa nisem udala, prodal me je temu Židu. In zdaj sem na potu v strašnejše življenje — kakor najstrašnejša smrt! Edino upanje si mi sedaj — — —" Glas se ji je tresel in solze so v potoku lile iz oči uboge sužnje.

"Ne boj se! Res ti nihče ne more zaceliti globoko rano, katero ti je vsekala strašna zguba starišev. Toda za se se ne boj! V teh strašnih časih, ko vlada samo surova sila in pest, ko ni več ne pravice, ne postave, imamo vsaj eno zavetje — katoliško cerkev. Kar sem že jaz tukaj v bistriškem samostanu videl in česar sem bil priča, rečem, da je katoliška cerkev prava in edina mati narodov. Pred nekaj tedni je hotel Ižanski grajščak pokrasti cel Ig in ga uničiti. Ljudstvo je prestrašeno pribežalo tu sem v Bistro in prosilo zavetja. Naš pater priyor je takoj dobil oddelek vojakov iz Ljubljane in prisilili so ga, da je moral vrniti kmetom vsa ukradena posestva. Grofa so pa vjeli in gnali pred sodišče. Koliko preganjanih je že pribežalo v samostan in so tam našli zavetje in varstvo. Prepričan sem, da boš našla tudi ti tukaj varstvo. — Poleg tega bom pa tudi jaz skrbel za te! Ali sem zastonj Kajtimar, sin kneza Jamskega?"

Bronislavo je to zelo pomirilo. Obrisala si je solze.

V tem so pa že zagledali samostansko zidovje. Samostan ni bil velik, zato pa močno utrjen. Debelo zidovje z malimi z železom omreženimi okni je bilo kakor mala trdnjava. Južni del, ob robu hriba, je bila cerkev. Na obeh straneh in na severni strani je bilo dvonastropno samostansko poslopje. Tako je cela stavba tvorila četverkotnik. Pred samostanskimi vrati je stalo več poslopij. Ta poslopja so bila deloma gospodarska po-

slopja samostana, kakor hiša za posle in delavce, hlevi, in druga enaka poslopja, kakor tudi gostilna, to je hiša za tujce in popotnike ki so v samostanu prosili prenočišča.

Cela samostanska naselbina je bila urejena popolnoma po načinu vseh tedanjih samostanskih naselbin, samo da je bila veliko manjša, ker je bila to samo podružnica ali hospic sv. Ivanskega samostana pri Devinu na Primorskem.

O tedanjih samostanih piše zgodovinar Dr. Gruden v svoji "Zgodovini Slovenskega naroda": "Vpljiv samostanov se ni omejil le na versko življenje, temveč je segal tudi na šolstvo, gospodarstvo, promet, trgovino, umetnost, sploh na vse stroke duševnega in družabnega življenja. Menihi so iztrebljali gozdove in jih spreminjali v sadonosna polja, učili ljudi umnega kmetovanja, skrbeli za ceste, mostove in druge prometne zveze. Le v samostanih sta našla znanost in slovstvo v burnih časih zgodnjega srednjega veka tiho zavetje, le tu so bile višje šole in se je gojila umetnost. Po pravici pravi duhoviti francoski pisatelj "Montalembert, da se ima Evropa za svojo omiko zahvaliti le edino menihom."

Da, kdo pozna vse žrtve dolgih stoletij, katere so prinašali redovniki na oltar ljubezni do Boga in do bližnjega,

ko so v potu svojega obraza spreminjali srednjoevropske gozde v rodovitna polja! Kdo pozna njih trud in njih žrtve, katere so morali prinesti, ko so vzgojevali evropske narode, ko so se borili proti poganski krvoločnosti, brezsrčnosti, divjosti! Koliko stori na pr. Amerika, da bi omikala Indijance! Stoletje se že dela. Pa — nasledki?! — Ali so Indijanci civilizovani? — Da, so — kajti ni jih več. Rod za rodom so izginili in še izginjajo. Z civilizacijo so dobili — smrt. In Evropski narodi?

Kako velikanska in črna je toraj nehvaležnost modernega sveta, naših brezvercev, ko zanikajo menihom, katoliškemu redovništvu, katoliški cerkvi vsako zaslugo za civilizacijo, za omiko in prosveto. Da, lahko je to trditi sedaj, ko je doseženo. Kdor pa pozna zgodovino, ve pa drugače, ve, da ima Montalembert popolnoma prav. |

Bistra je bila toraj tedaj samo podružnica ali hospic. Zato je bila tukaj tudi šola veliko manjša, kakor pa pri drugih samostanih.

"Tu smo!" pravi Kajtimar, ko so prišli pred samostan. "Predno gremo pred patra prijorja, pojdimo v gostilno, da se tam pokrepčāš. Med tem te priglasim v samostanu. Potem bomo pa videli, kako se stvari razvijejo".

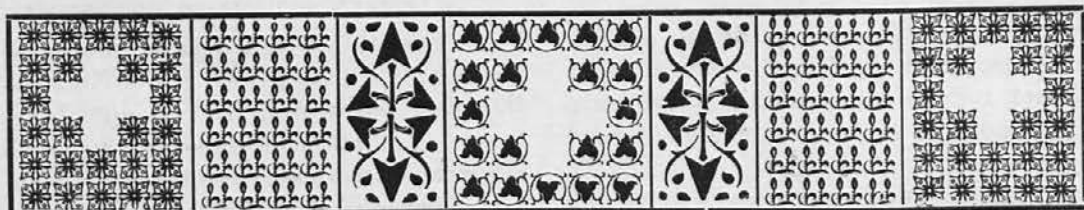
(Dalje prih.)

MATI VARUJ ME!

Dvanajstletna komaj
deklica sem bila,
ko Mariji v varstvo
sem se izročila.
Svoje ji devištvo
sem ji darovala,
da do smrti njena
hčerka bi ostala.
Sem v tujino daljno gnalo
srce me je žgeče,
da iskala tu bi
svoje zemske sreče.

Toda tu prišli so
hudi boji na me
prišel je sovražnik,
da mi liljo vzame.
Toda vzdih le eden
srčni k tebi Mati
in sovražnik divji
moral je bežati.
Mati, varuj me še
preostale dni
da do smrti moja
lilja ne zveni.

I. U.

Kako naj živimo v postnem času?

Sv. Cerkev je postavila 40-danski post, da se pokorimo in vredno pripravimo na največji njenih praznikov. Da bi nas vnela in osrčila k spokornosti nam kaže s svojimi obredi kaj smo in kaj moramo storiti, ako se hočemo z vstalim Zveličarjem veseliti.

Na pepelnico nam kliče "Spomni se človek, da si prah in da se boš v prah spremenil", ko zaznamuje naše čelo s pepelom. Opozarja nas na našega Zveličarja, ki se je 40 dni in 40 noči postil za naše grehe, da bi ga tudi mi posnemali. Spominja nas z višnjevo barvo, ki se rabi ne samo pri službi božji ob nedeljah postnega časa, ampak tudi pogosto med tednom, da smo grešniki in zaslužili kazen. Prepoveduje ob nedeljah 40-danskega posta razen 4. nedelje, krasiti oltarje s cveticami ter igrati na orglje. Prepoveduje veselice, ples in ženitve v tem času pokore.

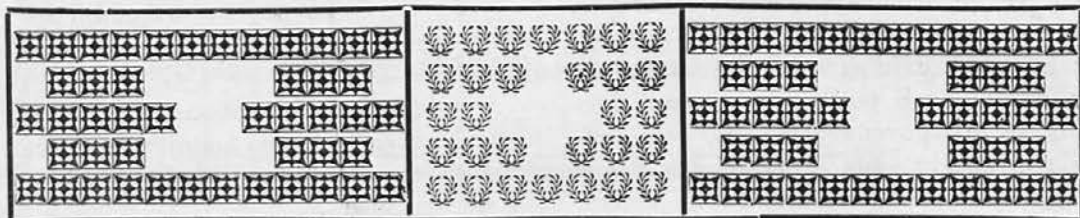
Kaj drugega pač hoče mati sv. Cerkev vzbuditi v nas z vsem tem, ako ne zavest, da smo grešniki ter da ne samo v srcu obžalujemo svoje grehe, ampak, da opravljamo še druga spokorna dela. Kot poglobitno tako delo nam naroča post, da ž njim krotimo svoje telo, ker mu ne damo jedi, katero poželi.

V tesni zvezi s postom - pa je posnemanje Kristusa, to je duša pravega krščanskega življenja. Saj se glasi poglobitni nauk Kristusov: Kdor hoče biti moj učenec, naj zatajuje samega sebe, naj zadene svoj križ nase in naj hodi za menoj. Kristus sam se je postil. Vse njegovo življenje je bila nepretrgana pokora in zatajevanje. Zato smo tudi mi le

v toliko njegovi učenci v kolikor smo podobni Kristusu, v kolikor nosimo križ po njegovem zgledu in se zatajujemo. Ali moremo trditi, da smo učenci Kristusovi, ako se v nobeni reči ne moremo odreči svojemu hudemu poželenju, ako se nečemo postiti kakor nam zapoveduje sv. Cerkev. **Kaj naj pa rečem o onih Slovincih, ki celo v postnem času na kvaterno soboto po noči prirejajo veselico in ples kakor je bilo tiskano v Glas Naroda, dne 13. februarija??!** Tudi vi boste stopili prej ali slej pred Njega, ki se je za vas postil in vi se zdaj iz Njega norčujete . . .

Ko bi pač poznali koristi posta na katere nas spominja sv. Cerkev v predglasju postnega časa, ko govori k Bogu takole: "Ki s telesnim postom krotiš strasti, dušo povzdiguješ, čednost deliš in bogato plačilo" kako zelo bi pač cenili post, kako radi bi se postili! S postom zadostujemo za grehe božji pravici. Te moči seveda nima post sam na sebi, ampak le vsled neskončnega zasluženja Jezusa Kristusa. Post je, kakor vsako drugo dobro delo, le tedaj zaslužljiv in zveličaven za nas, ako ga združimo z bridkim Kristusovim trpljenjem.

Enkrat se moramo pokoriti za svoje grehe ali zdaj v življenju ali pa v večnosti. Ali ni modro, da si zdaj s postom sami naložimo lahko pokoro kakor pa, da bi nas moral kaznovati Bog v večnosti? In to bomo tem raje storili, ker je sv. Cerkev po najnovejših določilih to zapoved tako zelo polajšala. Kdor se zdaj noče postiti, kdor še te majhne in tako polajšane zapovedi noče spolnovati, ta ni kristjan, ta ni učenec Kristusov.

Ropar in rožni venec.

Po resničnem dogodku pripoveduje R. W. A.

Ko sem celi večer, bilo je ravno v soboto, spovedoval in ob pol dvanajstih sem se ravno pripravljaj, da se vležem, kar je pri vratih pozvonilo. Stopim k vratom in vprašam, kdo je?

"Človek, ki mora govoriti z duhovnikom", je bil odgovor.

"Toda sedaj ni pravi čas za pogovore! Ali je kdo bolan?"

"Da, gospod! Jaz sem še na slabšem, kakor bi bil pa bolan."

Odprl sem vrata in pred mano je stal mož v zelo slabi in raztrgani obleki.

"Gospod, hočete rešiti eno ubogo dušo?" me je vprašal neznanec in vstopil, ne da bi mu rekel naj vstopi. V drugem enakem slučaju bi bil jaz previdnejši, toda takrat nisem čutil nikake bojazni. Ob svitu slabe luči mi je bilo mogoče si ga nekoliko od bliže pogledati. — Bled obraz, temne oči, nepočesani lasje, raztrgana obleka in umazane roke — !

"Jaz sem vlomilec", je začel pripovedovati, "in pripadam k organizirani tatarski družbi". Nehote sem stopil korak nazaj, dočim je on nadaljeval: "Ni se me treba bati, gospod! Bil sem nekaj dober katoličan, toda že leta in leta nisem več po veri živel. Ravno to noč sem hotel oropati nekega delavca, za katerega sem vedel, da je dobil danes plačo. Prijel sem ga za vrat in mu potegnil iz žepa zavitek papirnatega denarja, okrog katerega je bil pa ovit rožni venec. Ko sem pa zapazil rožni venec, prevzel me je

nekak strah. Pred očmi mi je stala moja pokojna mati. Kakor bi trenil, sem mu porinil bankovce v žep — in predno je zamogel klicati na pomoč, sem že izginil za drevjem. V zatišju sem potem začel ogledovati rožni venec, katerega sem bil obdržal v roki.

"Pred očmi mi je plavala moja preteklost. V duhu sem videl svojo rojstno hišo. Mati, moja stara mati, je sedela pred hišo in molila rožni venec. Solnce je tako ljubko svetilo in krog hiše po pašnikih se je pasla živina. Mati se ozre vame. "Kaj želite, mati", sem vprašal."

"Nič! Samo to, da si prav, prav priden, otrok moj. Ravno molim rožni venec za tebe". Zdelo se mi je, da slišim njene besede, tako dobro, kakor sedaj svoje slišim in to malo, kar je rekla, me je tako pretreslo, da sem sklenil se izpreobrniti in postati zopet pošten človek in še to noč poiskati duhovnika. Imel sem malo upanja dobiti v tej pozni uri duhovnika, toda mislil sem si, Bog se me je usmilil in mi ga bo tudi poslal. In tu sem sedaj, gospod".

Vprašal sem ga, če se želi izpovedati.

"Da," mi je odgovoril, "zato sem prišel".

Povabil sem ga naj stopi z menoj v malo sobico, kjer je bil klečalnik. Vzajemem štolo, in pokleknil je, da bi se izpovedal.

Bil je nenavaden prizor: temna slabo razsvetljena soba, tihota krog in krog, iz zvonika se je čulo udarce zvona, ki so naznanjevali polnoč, — skesani grešnik se je izpovedoval. — Ko sva končala in ko sva stala zopet pri vratih, mi je rekel: "Gospod, verujte mi, da nimam niti beliča, ali bi mi hoteli posoditi nekaj denarja, — prihodnjo soboto vam bom vrnil"

Segel sem v žep. Toda nisem imel več kakor dva dolarja in dal sem mu jih z obžalovanjem, da mi ni mogoče dati več.

"Imam dovolj!" je odgovoril", gledal bodem, da dobim delo, in ta denar bom imel za hrano in stanovanje, dokler kaj ne zaslužim. Prihodnjo soboto bom zopet prišel. Lahko noč!"

Zaprl sem vrata za njim in dolgo časa je poteklo, predno sem mogel zaspati. Ubogi mož, mali rožni vene: in mati, ki je sedela pred hišo, mi še v spanju niso dali miru.

Kdo ve, če se povrne prihodnjo soboto? sem premišljeval večkrat med tednom.

Ko sem pa drugo soboto šel po stopni cah k večerji, se je na hodniku župnišča dvignil iz stola čedno oblečen mož in mi šel nasproti.

"Father, prišel sem in vam prinesel posojeni denar", je spregovoril. "Dobil sem delo".

Spoznal sem ga le po glasu in mu podal roko.

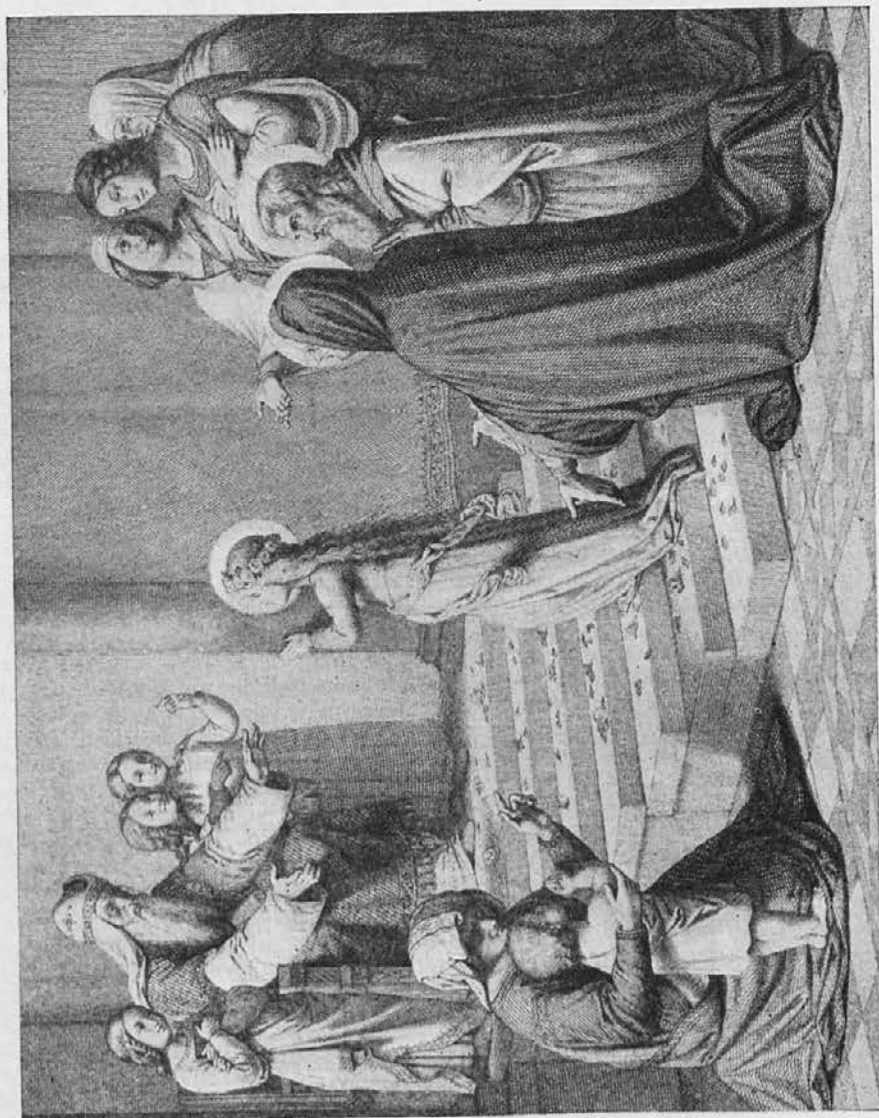
"Veseli me, da vas vidim", sem rekel, "vedel sem, da boste prišli, toda da tako kmalu, tega nisem pričakoval."

"Besedo sem hotel držati", je spregovoril, "ko sem zadnjič bil pri vas in sem se izpovedal, sem bil prepričan, da me Bog ne bo zapustil in mi bo pomagal. In res, pomagal mi je. Bodi hvaljen, o Bog, in hvala tudi moji pokojni materi!"

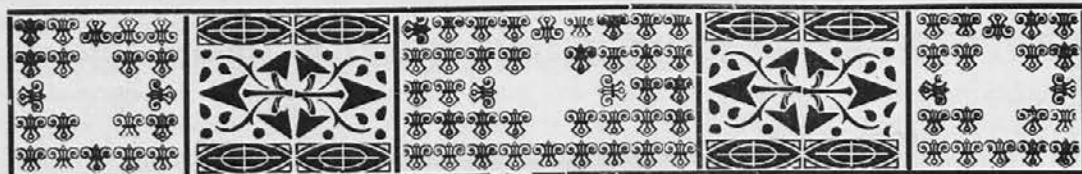
Od takrat prihaja k meni vsako soboto in živi, kakor se za dobrega katoličana spodobi.

Roža skrivnostna.

Joahim in Ana darujeta Marijo templu.

D o p i s i.

Cleveland, O. — Umrla je naša naročnica **Neža Hrasar**, 24. januarja in bila pokopana s cerkve sv. Pavla na 40. ulici. Vsem našim naročnikom jo toplo priporočamo v molitev. Zmolimo vsaj vsak po eno Češčeno Marijo za njeno blago dušo. Naj v miru počiva!

Canonsburg, Pa. — Umrla je slovenska žena, ki je bila navdušena rdečkarica, in ki je zastopnika našega Ave Maria spodila iz hiše, ko je pobiral naročnino za naš list. Umrla je v bolnišnici v Pittsburghu brez svetih zakramentov in bila pokopana na mednarodnem pokopališču brez cerkve in brez duhovnika. Uboga reva, kako je pomilovanja vredna! Bog se je usmili! — Zopet žrtva svobodomiseljstva Kondatovega! Častitamo, Kondež!

New Duluth, Minn. — Videl sem dopis iz naše naselbine v Vašem cenjenem listu. To me jako veseli in želim, da bi se večkrat kdo oglasil in sporočal, kako tukaj kaj napredujemo. — Tukaj imamo tri katoliška društva, in vabimo vse katoliške Slovence naj se jim pridružijo. Dolžnost vsakega katoličana je, da spada samo v katoliška društva. Kdor spada v brezverska in protiverska društva, se izpostavlja nevarnosti, da se bode tudi sam okužil s tem trupom in tudi sam izgubil sveto vero. Kdor je član brezverskih društev, je tudi v vesti pred Bogom in pred ljudmi soodgovoren za vse neumnosti in za vse satanske početje brezverskih voditeljev, ki po svojih listih kot glasilih teh jednot in društev razširjajo brezverstvo in protiversko sovraštvo in fanatizem. — Začnimo veliko agitacijo, da bomo pridobili naši katoliški jednoti, kolikor mogoče veliko novih udov!

Naročnik.

Beaulieu, Minn. — Priloženo pošiljam naročnino za list Ave Maria in Koledar. Ne vem, koliko sem dolžan. Ako ni zadosti, rad pridenem, ako je preveč, naj pa gre v revno košarico za podporo lista. Ave Maria je edini slovenski list, katerega dobivam. Zako-

pan sem v skrbi in delo za moje misijone. Le kadar dobim list Ave Maria, se spomnim zopet svoje domovine in svojega naroda. Tu med Indijani sem tujec med tujci. Pa mora že tako biti božja volja. Živela Ave Maria!
Rev. Roman Homar, O. S. B.

Eveleth, Minn. — Tukaj pošiljam mal darček za list Ave Maria ker tako lepega lista ni na celem svetu, kakor je list Ave Maria! Ko ga enkrat človek začne brati, ga težko pogreša, ako ga ni takoj

Vaša stara naročnica

K.

Pittsburgh, Pa. — V nedeljo dne 3. februarja nam je naš župnik č. g. Rev. Mertel naznanil veselo vest, da bomo imeli zopet letos obnovljenje svetega misijona. Upati je, da se bode tudi ta misijon dobro izvršil. V Pittsburghu in okolici je prav veliko slovenskega ljudstva iz Belokranjske. To ljudstvo se v stari domovini ni dalo pokvariti in preslepiti od slovenskega gnjilega liberalizma in se tudi v Ameriki ni dalo kar tako slepo zavleči v rdečkarijo. Je prepametno. Tudi tukaj v Pittsburghu ni tako kakor je po drugih slovenskih naselbinah. Treba samo navduševati narod in podučevati in kazati sleparjenje, saj naše ljudstvo hitro spozna, kje je resnica. Lepe in podučne pridige v resnici jako navdušujejo narod. Res je maša najsvetejša daritev. Toda nikjer ne beremo, da bi se po sveti maši toliko grešnikov spreobrnilo, kakor se je na pr. samo po eni pridigi svetega Petra. Zlasti bi bilo želeli, da bi se med svetim misijonom tudi pri nas ustanovilo društvo mož in mladeničev. Naj bi se za to dobilo nekaj navdušenih mož in mladeničev ki bi malo poagitrali med rojaki. Prepričan sem, da bi se jih lahko veliko dobilo. Naj ne bode naša župnija v tem zadržna med slovenskimi župnijami v Ameriki, kaiti več veliko mlajših sestic slovenskih žunnij se že ponaša s takim prelepim društvom.

Mihael Vidina.

Springfield Ill. — Dragi "Ave Maria", sprejmi in naše iskrene častitke k Tvojemu desetemu rojstnemu dnevu! Boril si se z največjimi težkočami in konečno zmagal. Veliko dobrega si storil tudi v naši naselbini in pripomogel k našemu preporodu, k naši zmagi.

Kot vezilo za Tvojo desetletnico Te je povabil in naročil odbor springfieldske javne knjižnice "Lincoln Library", da bodeš od sedaj redno prihajal tje ter med listi in knjigami velikih narodov zavzemal častno mesto. Odbor naše "Lincoln Library" (odbor je popolnoma protestantski) je po vestnem proučevanju prišel do zaključka, da je "Ave Maria" list, ki vodi slovenski narod po najboljših načelih do blagostanja in prave sreče.

Da bode čitanje "Ave Maria" in še drugih naših knjig Slovincem bolj priročno, je "Lincoln Library" ustanovila "Extension Library" (podknjižnico) v "Feitchans" šoli na 15. cesti. Knjižnica bode odprta ob pondeljkih in petkih po šoli in zvečer. Vsakovrsne knjige se dobe popolnoma brezplačno na posodo za štiri tedne.

Slovinci, morda je naša javna knjižnica prva v tej deželi, ki naročuje slovenski časnik in naše knjige. V Springfieldu začenjajo Slovence vpoštovati kot narod sposoben za kulturo in napredek. Hvala Bogu! "Ave Maria" pa čestitamo k temu novemu uspehu!

(Opomba: Tisočerna vam hvala, ker to je Vaša zasluga! Bog plačaj!)

Springfield, Ill. — Dne 29. decembra je bivši predsednik Združenih držav, Wm. Howard Taft, pri velikem banketu v Leland hotelu govoril o vojnem položaju. Bilo je nad 500 najmenitnejših gostov prisotnih. Pri "Speakers Table" so sedeli zraven Howarda Tafta sedanji governor Lowden in dva prejšnja governorja, generalni adjutant Dickson ter par najvišjih dostojanstvenikov. Uradno je bil tudi k "Speakers Table" povabljen naš rojak, župnik Francis S. Mažir. Njemu je bila častna naloga dana, da je z molitvijo — "invocation" — otvoril banket in zborovanje. Ker je Father Mažir bržkone bil prvi slovenski duhoven, deležen enake časti, bode naš narod zanimala molitev, katero je opravil. Iz springfieldskih dnevnikov posnemamo molitev: "Bless us o Lord and these Thy gifts, which we are about to receive from Thy bounty". "Bless, o Lord, the lips of our distinguished guest and speaker, Hon. Wm. Howard Taft, that his words may fill our hearts with the most ardent spirit of patriotic duty towards our glorious country". "Fill us, o Lord, with cordial affection and loyalty towards His Excellency, Frank O. Lowden, the Governor of our great State of Illinois." "Guide, o Lord, our president, that he may lead us to victory and lasting peace". "In the name of the Father and of the Son and of the Holy Ghost. Amen".

Springfield, Ill. — Novo leto začnemo z novo vneto pri delovanju na cerkvenem, šolskem in narodnem polju. Povsod, Bogu bodi hvala in čast, smo napredovali lansko leto. Farani so se svoje slovenske cerkve ožje in tesneje poprijeli in oklenili, gmotno podporo podvojili. V šoli imamo nad sto otrok, večinoma slovenskih. Zakrajškov Abecednik je priromal v šolo in v naše slovenske hiše. Se stre, otroci in stariši so ga veseli. Verjamite mi, da imamo celo Irske otroke, ki rabijo to knjigo in že prav lepo čitajo slovenski.

Lansko leto smo imeli razne pobožnosti ob dolgih jesenskih nedeljskih večerih. V oktobru smo molili sv. rožni venec za spreobrnjenje grešnikov in v novembru za verne duše. Po rožnem vencu je bil kratek poduk v slovenskem in angleškem jeziku. Temu je sledil blagoslov z Najsvetejšim. Udeležba je bila zelo lepa.

Začetkom decembra smo priredili "Minstrel show" pri katerem je springfieldsko občinstvo prvi krat pozdravilo tudi slovensko pesem na javnem odru. Misses: Katherine Germovšek, Ana Zupančič, Klara Žaubi in Mary Zupančič so prav dobro zapele par slovenskih narodnih. Petju je sledilo burno ploskanje.

K tridnevnem "Božičnem bazarju" so naši dobro prispevali. Čistega dobička v korist cerkve je bilo nad \$800.00.

Šolska božičnica se je nad vse dobro obnesla. Predaleč bi nas vedlo ako bi hoteli vse točke ocenjevati. Otroci so spretno in v obče priznanje in pohvalo govorili, peli in igrali, in to v štirih jezikih: slovenskem, hrvatskem, angleškem in nemškem.

Slovenska igra "Materin blagoslov" je bila vsestransko v dobrih rokah. Stariši, sorodniki in prijatelji so z zanimanjem, veseljem in ponosom sledili izvajanjem svojih ljubih otročkov. Dobrodejen vpliv župnijske šole se pričinja kazati pri družinah in cerkvi. Na božič je bila cerkev premajhna pri vseh sv. mašah. Da veje boljši duh, je pokazala tudi božična kolekta. Pred tremi leti je bila ta kolekta \$47.00, pred dvema letoma \$71.00 in zadnjič \$229.00. Naši bratje Slovaki in Hrvati se počutijo popolnoma doma med nami. Tudi Poljaki začenjajo prihajati. Tako smo započeli trdnavico v provzbujo ideje in v utrjenje verskega in narodnega življenja. Molitev naše šolske mladine za spreobrnjenje grešnikov vsak dan prodira oblake nebeške.

V premogokopih naši ljudje zaslužijo vsak dan od \$6.00 do \$9.00.

Dva katoliška društva: V zapisniku seje glavnega odbora K. S. K. Jednote stojita dva sporočila: Društvo Sv. Jožefa v Brooklynu mora suspendati dva uda, Ludvika Benedika in Jožefa Pogačnika. Društvo sv. Frančiška v New Yorku pa mora sprejeti Fathra Snoja. Benedik in Pogačnik nista opravila veliko-

nočne spovedi in sta priznana nasprotnika strogo katoliškega značaja jednote, Father Snoj je goreč duhovnik. Pri društvu sv. Jožefa je "trubel", ker morata ta dva ven, pri društvu Sv. Franciška je "trubel", ker mora katoliški duhoven notri. — Udje Jednote, zlasti udje teh dveh društev, ali vam ne da to misliti? — Ali so udje, ki se protivijo dvema ven, enemu notri, res katoliški? — Ali je tem udom res

za katoliški značaj Jednote? Za njen napredek? — To naj si udje, kakor čitatelji sami odgovore. — Glavnemu odboru pa naše priznanje in iskreno zahvalo za tako možat nastop! Glavna deviza Jednote mora biti: **Kar je nekatoliškega ven iz Jednote! Vse pa, kar je po Ameriki katoliškega, pa takoj notri!** — Rdeče srake k rdečim srakam. Kar nas je pa ta-črnih, pa vsi skupaj! Metlo v roke, možje, pa bode šlo!

Protestantizem, reformacija in Slovenstvo.

Je vse zastoj, katoliška cerkev mora biti uničena, oziroma uničevana, tepena in preganjana, pa naj je za to kak vzrok ali pa ne. Za to ne gre. Če ni vzroka, ga bomo pa našli.

Vse na svetu, kar je kdaj bilo, kar je, ali kar še bode, pa naj je še tako slabo, vse je vsaj deloma dobro, vse ima pravico do obstanka, samo katoliška cerkev ne, samo katoliška cerkev pa ni ničesar še storila za svet, kakor samo zlo, nima niti najmanjše zasluge za človeštvo, za njega omiko in njega napredek. Vsa zgodovina ni ničesar drugčega, po naukih sedanjega sveta, kakor neprestan boj omike prosvete, oziroma človeškega razuma proti temi katoliške cerkve in krščanstva. Kar se je doseglo, in ako se je kaj doseglo, se je doseglo samo za to in samo v toliko, v kolikor so zabranili tej cerkvi, da se ni umeševala, ali kolikor so premagali njen vpliv.

Na vsakem človeku, če je še večji razbojnik, ali tat, ali morilec, ali kakoršenkoli že hododelec, na vsakem je vsaj kak las dober ali pošten, le na katoliški duhovščini pa nič, prav nič, kaj se pravi nič!

Toda zgodovina pa priča o popolnoma drugačni resnici! Iz vsake strani zgodovine sveta glasno kriče drugačna dejstva, ki potrjujejo ravno nasprotno. Da bi pa to glasno kričanje zgodovine in pričanje o velikanskem delu in velikanskih zaslugah, katere si je krščanstvo, si je katoliška cerkev stekla za prosveto in omiko v dvetisočletnem svojem neumornem delovanju med narodi sveta, prekričali, skušajo moderni brezverci utajiti ta zgodovinska dejstva s tem, da jih drugače razlagajo, tajijo, ali da posameznim delom podtikajo napačne, sebične, nelepe namene katere je baje imela katoliška cerkev, oziroma nje duhovščina.

Vspričo teh dejstev, ako je vsa katoliška duhovščina tako zanič, ako ni ničesar naredila za narode, ali bi bilo potem čudno, ako bi bila slovenska katoliška duhovščina kaj storila za svoj narod!? Ne! Ničesar ni storila. Nasprotno, nezmerno je škodila.

Kako bi bilo mogoče, da bi katoliška duhovščina kaj storila za narod? Ne, ni res! Gilbert Potrato to ve. Katoliška duhovščina

na s svojim škofom Hrenom na čelu je skušala narodnost samo uničiti: Dokaz: ali ni ta škof sežigal protestantovske spise in knjige? Ali ni neka fanatična stara ženica vlila olja na gomado gorečih luterskih spisov? — Za ohranjenje slovenskega naroda pa ima velikanske zasluge Primož Trubar, toda še le potem in za to, ker je odpadel od katoliške cerkve in postal luterski pridigar. Ko bi bil tudi Primož celo skladovnico knjig v slovenščini spisal, pa bi bil ostal katoliški duhovnik, bi s tem ne bil ničesar koristil svojemu narodu, koristil mu je samo za to, ker ni bil več katoliški duhovnik! Seveda popolnoma dosledno po zgorajšnjem nauku: Katoliška cerkev ne more ničesar dobrega storiti za narod, ker je katoliška, pa je amen!

To je doslednost, po kateri sklepa Gilbert Potrato in s katero dokazuje, da ni katoliška slovenska duhovščina storila ničesar za narod.

Zaslug Primoža Trubarja za slovenstvo — ako smemo njegovo delo zaslugo imenovati — ne tajimo. Primožu Trubarju gre čast, da je spisal, oziroma natisnil prvo knjigo v slovenščini, vsaj kolikor se da dokazati. Te časti mu toraj prav nič ne kratimo, četudi je bil on luterski odpadnik in ni katoliški fanatiki. Toda da bi pa delo Primoža Trubarja bilo tako eminentno narodnega pomena, da, da je Trubar nekak odrešenik slovenskega slovstva oziroma obstoja slovenskega naroda ali sploh Slovanstva, kakor misli Gilbert Potrato, da je Protestantizem res kaj koristil slovenski narodnosti, oziroma slovenskemu narodnemu obstoju, pa zanikamo odločno.

Jako neumna je trditev Gilberta Potrato, da "se ima slovenski narod zahvaliti za svoj obstoj ljubezni, ki jo je gojil do svojega jezika, šeg in navad, svoji žilavosti, vstrajnosti in konečno tudi splošni nezavednosti ki je vladala takrat glede narodnostnih vprašanj".

Nasprotno temu pa mi trdimo, da se ima slovenski narod zahvaliti za svoj obstoj samo protireformaciji, samo uničenju protestantizma med nami. Nasproti Gilbertu Potrato si upamo mi trditi, da je bil rešitelj obstoja slovenstva **škof Hren s svojo protireformacijo.**

Sam Gilbert priznava, da Primoža Trubarja ni vodila ljubezen do naroda, ne navdušenje za slovensko slovstvo, da je izdal prvo slovensko knjigo. Sam Gilbert priznava, da takrat narodne zavednosti še ni bilo. Ako je pa to res, česar nihče ne more utajiti, potem pa ali ni dosledno, ako sklepamo, da je bil nemški protestantizem največa nevarnost za obstoj slovenskega naroda? Ali ni dosledno, ako sklepamo, da bi se bil z nemško vero, razširil rapidno tudi nemški vpljiv, nemški duh, in tudi — nemški jezik? Ljudstvo bi prišlo v tesno versko zvezo z nemškimi odpadniki, ki so vpeljali nemški cerkveni jezik po njih luterških cerkvah, nemške pesmi, nemške psalme, nemške pridige? Ali nam ne pravi razum, da bi se vse to kaj hitro razširilo? In ali se ni, kjer se je razširil protestantizem? Poglejte na Štajersko! Koroško! Sicer pa ali ni že sam Primož Trubar jasno pokazal, kam bi bilo prišlo? Ali ni bila že druga izdaja njegovega katekizma polovico nemška, polovico slovenska?

Gotovo je: Protestantizem, ako bi se bil med Slovenci ukoreninil, razcepil bi bil narod v dve odločno si nasprotni stranki. Začel bi se bil boj, kakoršen je bil na Nemškem. Luterški del Slovencev bi iskal zaslobe v Nemčiji, kakor jo je v resnici, in tam bi jo tudi našel in tako bi se itak mali narodič razcepil v dobi, ko se svoje narodnosti niti zavedal ni, ko se je smatralo za častno znati nemščino; ko se je smatrala slovenščina samo jezik priprostega suženjstva ljudstva.

Vzemimo da bi se takrat Slovenci še ne ponemčili. Ali bi se pa s to vero ne bilo pripravilo naše ljudstvo za nemškega moloha za oni čas, ko se je zavedlo svoje narodnosti? Ali bi ne padel cel narod nemštvu v zobe kot zrelo jabolko, ko bi ne bilo protireformacije, ki je pahnila nemštvo proč od našega naroda, ohranila ga pod mednarodno latinsko cerkvijo, s slovenskim cerkvenim jezikom, s slovensko pesmijo na koru? To je tako jasno, da vsakdo lahko prime, če le nima s protiverskim sovraštvom zaslepljenega razuma.

Zato bi moral slovenski narod večno hvalo vedeti škofu Hrenu in njegovi protireformaciji, ki mu je edina rešila obstoj in prihodnost. Nemci bi mi bili danes, ko bi on ne bil tako odločno nastopil proti nemški novi veri. Gilbert Potrato sicer pravi, da je škof Hren to storil iz fanatizma. Dobro! Naj je! Vzamimo, da ni storil tega iz narodnostnega prepričanja, ne iz prepričanja ljubezni do slovenščine. Vzemimo vse to. Vendar storil je pa le in to je, za kar se gre tukaj. Kakor gre Primožu Trubarju čast, da je spisal in izdal prvo slovensko tiskano knjigo, tako gre škofu Hrenu še veliko večja čast in hvala, da je rešil slovenstvo nemškega pogina, v katerega bi ga bil kmalu zavedel odpadnik Primož Trubar.

Kaj je bila slovenska duhovščina skozi tisočlet naše zgodovine? Ali niso bili to skoraj izključno sami sinovi slovenskega oratarja?

Ti sinovi slovenskega kmeta so bili vzgajeni pod pristnimi slovenskimi strehami, med narodom. Izšli so iz naroda in so postali duhovniki za narod. Ti slovenski sinovi! so morali skozi tisočlet vsako nedeljo najmanj enkrat stopiti pred narod in mu držati predavanje v obliki pridige po cerkvah. V katerem jeziku so mu govorili? V čulufaferskim? Ne! V narodovem! Toraj v slovenskem! Da so mu mogli govoriti v tem jeziku so se morali za ta predavanja vsaki teden pripravljati, ali se ne pravi to gojiti slovenščino!

Ti slovenski sinovi, slovenski katoliški duhovniki so izšli iz naroda. Ali ne sklepamo logično, da so jim bile šege naroda svete? Da so jih skušali med narodom ohraniti? Ali niso skušali z vso silo, kakor še danes, ohraniti narodu to, kar je njim dal njih oče? Ali niso ti slovenski sinovi, duhovniki, morali vsaki teden najmanj po enkrat zbirati otroke slovenskih starišev okrog sebe, kjer je že bilo in jih učiti krščanskega nauka, jih pripravljati za svete zakramente, jih učiti cerkvenih molitvic in pesmij, raznih pobožnosti? V katerem jeziku so pa to storili? V kitajskem? Ne! Zopet edino le v slovenskem, kajti otroci drugega znali niso. Kaj se pa pravi to drugega, kakor delovati za ohranjenje materinega jezika pri mladini? Ali ni naša prihodnost taka, kakoršna je naša mladina? Zakaj nima Slovenci v Ameriki nobene prihodnosti? Ker je naša mladina vsa angleška.

Ali ni bilo skozi tisoč let med Slovenci nekako tako, kakor sedaj tukaj med nami Ameriškimi Slovenci?

Kdo skuša tukaj kolikor mogoče dolgo ohraniti in vzdržati slovenski jezik! Naši "tanarodni"? Katoliški duhovnik po svojih župnijskih šolah! Ali imate kje kako šolo ali slovensko ali slovaško ali poljsko ali kake druge narodnosti, kjer bi kaki narodovci poučevali otroke v njih materinem jeziku? Povejte vi, ta-veliki narodovci, ki se toliko pridušate in bijete na svoja s trobojnico po krivici okrašana prsa, ki toliko blata zmečete na svojo duhovščino v takihle člankih, pokažite, povejte, kaj ste vi storili za slovenski jezik, za njega ohranjenje med nami? Nič! — Toda pogledite pa svojo duhovščino? Pojdite po slovenskih župnijskih šolah! po slovenskih župnijah! Kako se tam marljivo goji tudi materin jezik! Malo, jako malo je kat. šol, kjer bi se duhovnik s posebnim zanimanjem ne zavzel za poduk v slovenščini!

In tako je bilo najbrže tudi takrat. Posvetni izobraženci so se v veliki večini ponemčili. Ljubi kruhek jim je bil več kot narodnost. Njim je bilo za službo in plačo. To so pa dobivali od vlade. Kaj čuda potem, da so

bili vladni hlapci: in so vladi služili in nji pomagali pri njenih načrtih.

Duhovnika pa je nasprotno njegova služba gnala, če je hotel ali ne hotel, k ljudstvu. Vera, verske resnice, molitve, pobožnosti, cerkveno petje sprejemanje svetih zakramentov, vse to ga je sililo, da je podučeval otroke tega, kar so stari že znali, da je to ohranil narodu. Ali se ne pravi s tem ohranjati narod, t. j. narodni značaj, narodni jezik, ljubezen do naroda?

Sicer vemo, da naših verskih nasprotnikov ne bomo prepričali in tega tudi hoteli nismo in poskušali ne bomo. Našim verskim odpadnikom kaj dokazati glede vere, je pač nemogoče. Pri njih je napuh in zaverovanost v se tako velika, da se imajo za največje učenjake. Mi smo pojasnili samo tebi, slovenski narod, da vidiš, kako in kam te vodijo, da spoznaš resnico, katero ti gospodje potvarjajo, samo da opravičijo svoj odpad in svoje ravnanje.

Rdeče koprive.

ŠTUDIJA ZA PREDPUST.

Kdo ne pozna učenega gospoda profesorja Matija Pogorelca? Ta gospod so bili tudi že v Bosni in so tam videli nekake čudne zveri, katere imenujejo "Franjevce". Spisali so učen, učen članek v Glas Naroda o tem predmetu. Človek se mora res čuditi globokoumnosti gospoda profesorja Matija Pogorelca. Ko so bili učeni gospod v Bosni in so videli te "franjevce" so videli, kako ogromna posestva imajo ti franjevci. Da, še več, ko so potovali po Bosni, so izvedeli, da ti franjevci izganjajo hudiče tudi iz Turkinj in Judinj. Pa še nekaj posebnega so učeni gospod izvedeli in iznašli, kar je še več vredno. Iznašli so, da so tam dvojne vrste franjevci, višje in nižje vrste. Z takim franjevcom nižje vrste so se oni tudi vozili po polji. Toda naenkrat so se vozili na železnici, kajti ta "franjevac nižje vrste" je pozabil v vlaklu svojo redovniško knjigo. Kako je to mogoče, da se kdo najprej vozi s "franjevacom nižje vrste" po polji, kar naenkrat pa z njim menja vlak, to je seveda stvar, katero razumejo samo učeni gospod profesor. Posebno imenitno je pa to, da so gospod profesor našli, da ti franjevci blagoslavljuje gosence in ptice. In kaj si mislite! Ti franjevci so celo podobni našim frančiškanom, samo da imajo brke pod nosom. Itd. in tako dalje pišejo učeni gospod profesor Matija Pogorelec.

Stvar je smešna! Vendar ne moremo pomagati! Ako se loti še svetejše reči mož alla Matija, potem mora postati smešna.

Toraj katoliški slovenski duhovnik je ohranjal s svojo vero in službo tudi narodnost svojemu narodu skozi vsa stoletja narodnega spanja.

Kdo je pa prebudil naš narod? Morda možje alla Gilbert Potrato? Ne! Zopet duhovnik — Valentin Vodnik! Kdo je zapel krasno pesem "Ilirija vstan!" pred sto leti in začel dramiti našo Mater Slavijo? Kdo so bili za njim buditeljji? Ali ne zopet možje alla škof Slomšek, Jeran, Volčič, Rihar i. t. d. In kdo je oče naše jugoslovanske misli? Zopet duhovnik — Krek. I. t. d.

Toraj komu se ima slovenski narod zahvaliti za svoj obstoj, Gilbert Potrato? — Vrjame, težko je priznati resnico! Vendar resnica je resnica in te se ne da zatajiti, ne prevpiti, ne prekričati, ne pregoljufati. Zato, kar lepo in mirno se uklonite in priznajte — katoliški slovenski duhovščini!

Gilbertu Potrato in Glas Naroda: Nam je prav žal, da vam naš odgovor ni ljub in da vas je zadel. Tudi nam je žal, da listu Glas Naroda ni prav, da nismo molčali. — Toda je vse zastoj! Če imate vi pravico napadati, imamo mi pravico braniti. Če smo mi klerikalci, ste vi liberalci. In vi ste bili preje, nego mi. Kdo je toraj začel? Naka! Recite, kar hočete! jezite se, kolikor hočete, toda če boste vi napadali nas in našo vero, se bomo mi vselej za njo potegnili. — Če mi ne znamo tako učeno odgovoriti, kakor znate vi "učeno" napadati — nam je pač žal. Mi pač radi priznavamo, da smo slabi. Vendar pa učeni ali neučeni, slabi ali neslabi, molčali pa na noben napad ne bomo več. Če nas tudi križate!

Pustite vi nas in našo vero, na katero se prav nič ne razumete — pa bomo mi vas tako pri miru pustili, da bo le kaj in v lepem miru bomo živeli drug poleg drugoga. — Mi nočemo boja — pa se ga tudi ne bojimo, ko gre za našo dobro stvar.

Župnik brez fare je Pater Zakrajšek! — Ha-ha-ha-ha! — Brooklynčanje, kaj pa vi pravite na to? — In greenpointski Slovaki — skoraj 500 družin — Bog ve, ali ti tudi niso župnija? — Morda je pa Gilbert Potrato mislil sebe — faran brez fare? Mogoče!

Dična rdečkarica iz Johnstowna Josipipina Miklicecch je jako učena gospa ali gospodična. Pa srborita je srborita, da je kar veselje! Pomislite pa članke zna pisati, članke. To ni kar si bodi! Hm, to je nekaj! Posebno v

tak svetovni list, kakor je Kondatov Glas Smrdobe! In ta rdeča matuška so bili preje v Sheboyganu, Wis. Pa jim ni nič kaj ni dišalo. Zakaj ne, povedo takoj v začetku svojega članka, ko pišejo o johnstownskih Slovincih, da "nimajo cerkve, pač pa Narodni Dom, kjer se prav veselo zabavajo, prirejajo pogostne zabave, tako da jim ne manjka plesa". Vidite, sheboygančani, sedaj pa imate! Zakaj ste tako pobožni in črni, da nimate še svojega takega Narodnega Doma, kjer bi bilo polno take rdeče "zabave", kakoršno imajo take matuške, kakoršna je rdeča Josipina Mikličeva, rade! Sedaj pa imate! Sedaj ste pa izgubili tak bisser, kakoršna so Josipina Miklič! Ali ni škoda? Ali ne boste točili grenkih solza kesanja in skušali takoj popraviti? — In mislite si, kakor so kunštna ta-rdeča Josipina Miklič! Oni pišejo: "Če bi jaz izprevidela, da bo moja duša izveličana, bi gledala samo za svojo, kaj mi mar druge!" — Revica je pozabila, da je to ravno, kar mi rdečkarjem očitamo in kar oni tako zanikujejo da ni res, namreč, da so rdečkarji do skrajnosti sebični. Kako kriče, da jim je mar samo delavstvo, da mislijo in čutijo in delajo samo, kako bi delavstvu pomagali. Toda v resnici, ali jim je res kaj mar delavstvo? Ali imajo kaj smisla za skupno korist? Nič! Prav kakor ta mati rdečkarica pišejo: "Kar vem, da je meni v korist, bi samo sebi dala in samo za se poskrbela, kaj mi mari drugi". In kar je najžalostnejše pri rdečih amazonkah; ki so k nesreči tudi matere, je to, da nimajo srca tudi celo do lastnih otročičev. Kaj meni mari druge! Kaj meni mari otročiči! Jaz hočem uživanja za se! — Ali je potem čudno, kar smo že tolikrat s žalostjo povedali, da je toliko rdečkaric, ki se ponižajo celo pod divje zveri? Divja tigrice v afriški puščavi ne bode zapustila svojih mladičev, se bode postavila v bran za nje, jih bode branila z lastno srčno krvjo. Rdečkarica mati, jih pa pusti in zbeži s kakim sleparjem, s kakim bordariem. —

Neki "tajčar" iz Pittsburgha, je izlil svojo sveto kajzarsko-sultanovo jezo nad nas. Siromak mora biti jako, jako omejen! Pomilujemo ga. Tako na primer piše: "Amerika je prekleta zemlja, ki je čuda mladih fantof pod

zemljo spravila". — Ej revček, ne Amerika, ne Amerika. Šnopsek, grdo življenje, naš grdi slovenski socializem, naša posirovelost — to so tisti grobokopi, ki so "čuda mladih fantof" spravili pod zemljo in še danes kopljejo prezgodnje grobe toliko tisočem naših rojakov in — celemu slovenskemu narodu. Tako smo pred kratkem brali v "Prosveti" dopis iz Johnstowna, kjer rdečkarji sami tožijo, kako globoko je zabredlo slovensko delavstvo v pijančevanje tu v Ameriki. In kdo je kriv temu? Ne Amerika! Pač pa naša slaba narodna vzgoja doma. Zakaj pa drugi narodi tako ne propadajo kakor naši Slovenci? Zato, ker so nas doma vzgojili suženjsko, da ne znamo sami sebe komandirati, da nam mora vedno kdo s palico nad nami stati, ali nas kak "žandar" strašiti. Dober mladenič bo ostal povesodi dober, ker ima pamet, da vsako stvar premisli sam ali je dobra ali ne, in ima v dobrem toliko utrjeno prosto voljo, da bode storil kar pozna za dobro in ne bode storil tega, kar pozna za zlo. Dajte porednemu otroku svobodo, pa bode norel, se pretepal, kradel — brez mere. — Amerika je bila zlata obljubljena dežela in je še za milijone, da, za vsakega pametnega človeka, kdor hoče rabiti pamet. — Sicer pa resno svetujemo temu "tajčarju" — naj prej ko mogoče odide v Meksiko ker drugače je v nevarnosti, da ga bodo detektivi postavili tja, kamor spada. — Ne, ne! Slovenci ljubimo Ameriko in smo pripravljeni dati kri za njo. Ker nam je bila dobra mati, ko smo v revščini in stiski pribžali iz avstrijske sužnosti sem v Ameriko. Bog jo blagoslavljal!

V Glas Naroda piše neki Oven:

Ej kako lepo je biti mlad,
pa imeti v srcu polno nad
in grehov vse polno
a kesanja nič!

Ljubi Ovenček, ali pravilno kozliček, res je to! Toda še pozabil si na drugo kitico te lepe pesmice, ki glasi:

Ej, kako grenko je biti star
pa imeti v srcu le obup,
z grehi vničeno življenje
za seboj — pred sabo strašni grob!

Spisala Mary B. — Chicago, Ill.
(Dalje.)

Da so res ničvredni ti svobodomislci slovenski, priča tudi tale dogodek: Imela sem v stari domovini dobro in bogaboječo prijateljico, ki je imela samo mater še živo. Ker je bila v hiši revščina, preprosila je mater, da ji je dovolila iti v Ameriko.

Kake dve leti je gotovo vsaki mesec pisala materi in tudi meni. Njena pisma hranim še sedaj. Bila so polna lepih besed za mater in za me, polna nebeške ljubezni do svoje nebeške matere Marije. Štela sem se res srečno, da imam tako prijateljico.

Naenkrat so pa pisma prenehala. Njena mati je jokala in jokala, da bi si skoraj oči izjokala. Tudi meni se je čudno zdelo, kaj naj to pomeni.

Nekega dne pa pride njena mati k meni, vsa objokana.

"Ali si že slišala o naši Ančki?"

Prestrašila sem se. Mislila sem, da je gotovo umrla, vzlasti, ko sem videla tako prestrašen obraz matere.

"Za božjo voljo, kaj se je pa zgodilo? Ali je umrla?"

"Hujše, kakor če bi umrla!" je vzdihnila mati.

Mati je dobila od nekega prijatelja sporočilo, da se je poročila z nekim socialistom in sicer civilno.

Obe z materjo sva jokale, da bi se bile kamenu smilile.

Nekaj let pozneje je prišel iz Amerike nek naš sosed, ki je bival v isti naselbini, kakor ta prijateljica. Povedal je, da živi ta družina v slabih razmerah, v revščini. Povedal je tudi, da imajo že dva otroka, ki sta pa oba nekrščena.

Kolik udarec je bil to za ubogo materino srce, ne morem popisati. Popreje vesela in dobrovoljna ženica, postala je sedaj tiha in otožna. Niti senca prejšnje ni bila več. Telo se ji je začelo kriviti in upogibati. Vidno se je starala in hirala. V malo mesecih jo je bila samo kost in koža. Oči je imela udrte in rdeče od vednega joka. O, kako se mi je smilila uboga revica.

Na njeno prošnjo pisala sem hčeri, moji prijateljici, pismo in jo v materinem imenu prosila, naj živi tako, kakor jo je mati naučila, naj da vsaj otroke krstiti. Prosila sem jo, naj zopet piše materi kako pismo kakor ga je pred leti pisala, katerega je bila njena mati bolj vesela, kakor celega bogastva.

Pa bilo je vse zastoj. Druzega nam ni preostalo, kakor goreče smo začeli moliti za izgubljeno revo.

Mati pa je hirala in hirala in tudi izhirala. Obležala je. Srce se mi je krčilo žalosti, ko sem gledala to ženico tako zapuščeno, tako užaljeno na bolniški postelji, tako zapuščeno od vseh, daši je imela preje pri sebi tako dobro hčer. "Zakaj je ni tu, — sem mislila, da bi streгла svoji materi v zadnjih trenutkih in

ji zatisnila ljubeče oči, kakor si ta uboga mati tako srčno želi?"

Toda hirala je vedno bolj in bolj in popolnoma oslabela. Ko je umirala, klicala jo je še tako otožno, tako milo, s tako milim glasom, da mi je hotelo srce počiti. In z njenim imenom na ustnicah je — izdihnila svojo dušo.

Umrla je revica, ne da bi se ji spolnila tako srčna želja, da bi še enkrat v svojem življenju videla toliko ljubljeno izgubljeno hčer.

Minulo je za tem nekako tri mesece, ko pridem s polja domov in srečam na pragu neko čudno oblečeno žensko. Ponuja mi v pozdrav desnico. Tako britko se mi smehlja, da me je srce zbolelo. Kdo bi bila ta postarna ženska.

"Ali me ne poznaš?"

Obstala sem kot nema. Glas se mi je zdel tako znan. Toda po obrazu je nisem mogla spoznati.

Zajokala je glasno in me objela. "Mar ne poznaš več svoje prijateljice Ančke?"

O to je bilo žalostno srečanje, na katero ne mislim rada. To shujšano, starikavo telo, naj je moja prijateljica? Je li to mogoče?

O materini smrti je vedela, kajti njena pot je bila v domačo hišico, ki je pa bila zabita.

"Za božjo voljo, Ančka, kako si mogla biti tako neizprosna in tako neusmiljena, da se ti niti lastna dobra mati ni smilila?"

"Je moralo tako biti!" je vzdihnila in povabila glavo, kakor bi se sramovala sama sebe, "drugače bi bil prepir v hiši. Ko sem sprejela pismo, v katerem si me prosila, naj dam vsaj otroke krstiti, sem res šla k nekemu duhovniku, ki je tudi krstil otroke. Toda dobil se je strupeni jezik, ki je to povedal možu. Od tedaj sem bila pa največja reva na svetu. Pretepal me je in otročičke je začel sovražiti, ker so bili krščeni. Kmalu potem je razsajala v tistem kraju davica med otroci in tako sem tudi jaz izgubila oba naenkrat. Sedaj je bilo moje življenje še ne-

znosnejše. Tedaj se mi je pa vzbudilo hrepenenje po ljubi materi . . ." solze se ji udero po licih in glasno zaihti "Rada bi bila hitela k materi in ji potožila svoje gorje in padla pred njena kolena in jo prosila odpuščanja. Prosila sem moža za potreben denar. Ker je že itak komaj čakal, da se me je iznebil, dal mi je rad denar in odšla sem in sedaj sem tu. Toda" — jok ji zapre glas — prišla sem prepozno! — — — Mame — — — ni — — — več!" Nisem še videla koga tako grenko jokati, kakor je jokala ta revica.

"In tako je prav! To sem si zaslužila! Kako naj bodem vredna videti še enkrat materin mili obraz? Kako naj bodem vredna dobiti sladke tolažbe na srcu one matere, kateri sem skopala prezgodnji grob!?"

Za jokom jo je zagnal hud kašel.

Šle sva v sobo. Videla sem — da je na smrt bolna tudi ona! Jetika!

Nekako 6 mesecev potem smo jo položili v hladno zemljo poleg matere.

Slovenska žena, slovenska žena, predno zapustiš tudi ti svojo vero, prosim te pomisli na svojo mater! Da, pomisli na njeno materino srce predno zapustiš to sveto vero, katero je to srce tolikanj ljubilo in tolikanj čislalo! In če imaš le še iskrico ljubezni do svoje matere, ali bodeš mogla pustiti materino vero?

Vsa slovenska dekleta pa, ki tako slepo nore za kakimi rdečkarji in se jim brez pomisleka kakor veše navešajo na vrat, pomislite revice preje, predno se z njim zavežete za vedno! Pomislite ta slučaj iz mojega življenja, ki pa ni edin, kakoršnih je sto in sto med nami Ameriškimi Slovenci.

Koliko tako ogoljufanih deklet pozneje joka in vzdihuje pa je prepozno!

"V svojih lastnih solzah bi se lahko kopala, toliko sem jih prelila, od kar sem bila tako nespametna, da sem se zvezala s takim podlim brezvestnim rdečkarjem in sleparjem, kakoršen je ta mož!" toži marsikatera.

Dekle, bolje je biti pametna preje, kakor pa pozneje jokati. Kes je grenak. Pokora je grenka.

Zato, slovenske žene, bodimo vse prave slovenske katoliške žene, in nikdar ne bode nam treba jokati, kakor je morala jokati moja prijateljica Ančka in kakor mora danes jokati marsikaka preslepljena Slovenka po Ameriki. Rdečkar je slepar, brez vesti in brez srca, pa naj mu bode ime kakorkoli, pa naj bode še slajših besedi.

(Opomba: — Kako podučljivo bi bilo, ko bi tudi druge slovenske žene napisale take ali enake slučaje iz svojega življenja. Taki le resnični vzgledi bi marsikaki revici morda še o pravem času odprli oči in jo obvarovali strašne nesreče. Uredništvo se lepo zahvali g. M. B. za te krasne vrstice in jo prosimo naj nam piše še kaj. Njeno pero je v resnici izurnjeno in naj ga toraj porabi v korist svojim sosestram in sotrpinkam. Te vrstice bode bralo najmanj 10.000 slovenskih žena in deklet. Vidite žene, tako lahko same sebi pridigate in sicer toliki množici, kakoršne nikdar noben pridigar nima pred seboj! Slovenske žene in dekleta na noge! — Če mi pišemo, pravijo, da smo črni sleparji. Pišite pa same! — Urednik.)

Cleveland, Ohio. — Kar se tiče naših cerkvenih razmer, mi še precej dobro napredujemo pod vodstvom našega g. župnika pri svetem Vidu. — Ali žalostno je med nami slovenskimi ženami, ker nismo zjedinjene. Kako potrebno bi bilo tudi za našo župnijo materino društvo, kakoršnega imajo že po drugih krajih posebno ker je to velika nasebina. J. U.

*

O p o m b a : Žene, na noge! Pri vas ga sicer ni treba na novo ustanovljati. Poživilo naj bi se ono, ki je bilo ustanovljeno pred leti v cerkvi Žalostne Matere božje. Takrat je dotično društvo štelo nad 200 članic. To je bilo prvo slovensko materino društvo v Ameriki. Kako lepo bi bilo, ko bi se to prvo

obnovilo in oživilo. Članice, ki ste tedaj spdale v to družbo, na noge!

Iz Clevelanda smo dobili to le sporočilo: "Že nekaj časa se je opazilo živahno gibanje med Slovenkami. Izražala se je želja, da bi se naj kaj storilo tudi za slovensko ženstvo. In res, dne 2. januarja se jih je zbralo v Clevelandu precejšnje število v Knausovih dvorani. Po daljši debati so se zjediniile in ustanovile "Zvezo jugoslovanskih žena in deklet". Odbor, ki je sprejel to delo na se, je:

Predsednica: **Ga. Agnes Zalokar**,
Podpredsednica: **Ga. Ana Schneller**,
Tajnica: **Ga. Francis Hudovernik**,
Blagajničarka: **Ga. Mary Kaušek**,
Odbornice: **Ga. Frances Lausche**, **Ga. Mary Hafner** in **Paulina Novak**.

Za angleško dopisovanje je bila izvoljena pomožna tajnica Gdč. Paulina Zorman.

Namen te nove organizacije je izobraževati slovenske žene in dekleta v gospodinjstvu, ekonomičnem in tudi v političnem oziru, tako da bodo Slovenke enako ženam drugih narodnosti častno stopile v ameriško javnost.

Namen je združiti ne samo Clevelandske žene, temveč vse ameriške slovenske žene in dekleta. Silno veliko dobrega bi se dalo narediti za slovenski narod, ako bi se res kaj takega posrečilo".

Ana Schneller.

*

Mi to gibanje med slovenskimi ženami iskreno pozdravljamo. Tako gibanje bi se bilo moralo začeti že najmanj pred desetimi leti in danes bi bilo drugače med nami. Marsikaka družina bi bila danes rešena moralnega in gmotnega propada, marsikak slovenski otrok bi bil danes boljše vzgojen, bi imel boljši kruh in lepšo prihodnost. Tako smo pa spali. Clevelandske žene iskreno pozdravljamo in jim kličemo: **kar naprej!** Od naše strani jim obljubimo vso svojo pomoč, kakor hitro nam bodo poslale natančen program, pravila in načrt delovanja, da vemo, s kom imamo opraviti. Naša materina in naša dekliška društva bi se potem lahko kar kot taka pridružila tej organizaciji. — Kako škoda, da se ni pred kakimi desetimi leti začelo s posebno žensko podporno jeduoto. Kako močočna bi bila lahko danes! Sedaj je prepozno, ker že mi umiramo. Vendar samo, da se je kaj začelo!

Prosim toraj ta odbor, da preikonkreie stopi pred javnost z natančnim načrtom in navodilom.

POZOR, PRIJATELJI DOBREGA BERILA!

Zveza Katoliških Slovencev zopet letos stopa pred slovensko javnost. Njen namen je plemenit, njeno delo za narod je v resnici dobro in koristno delo. Naložila si je veliko nalogo, podati ljubim rojakom za malo svoto \$1.00 obilo dobrega, koristnega in zanimivega berila v katerem ni strupa, temveč zdrava in blagodejna duševna hrana, ki nam osvežuje in bistri um in po trudapolnem delu razvedruje ob tihih večerih.

Tudi za prihodnje leto bode izdala četvero knjig, namreč: Koledar za leto 1919; "Knjigo povesti"; Zanimivo zbirko najboljših izvornih dramatičnih iger in knjigo "Od srca do srca".

Dobro in koristno je to podjetje in dolžnost vsakega zavednega Slovenca v Ameriki je, da se ga podpira.

Knjige Zveze so pisane v katoliškem duhu od kraja do konca. Sicer niso nikake nabožne knjige, ne, pač pa zabavne in poučne. Povesti bodo istotako izvrstne, mikajoče, od katerih se čitatelj težko loči.

Toraj, če tvojo hišo preveva katoliški duh, bodo ti te knjige prišle kot dobrodošel prijatelj in svetovalec.

Tvoji družini bodo mudile obilo zabave, ker pripravljene imamo krasne povesti. Resno in šaljivo berilo se menjuje v njih.

Poleg tega bodo krasile te knjige krasne in izbrane slike, ki so veselje za oko in v spodbudo duha.

Prosimo toraj vse naše dosedanje poverjenike, zlasti veleč. g.g. župnike in c. gg. zastopnike, da gredo takoj na delo.

Prosimo tudi vsakega posameznika, da se potrudi in priporoča knjige Zveze tudi drugim in jih pridobi za ude Zveze.

Kdor hoče biti poverjenik, dobi knjige brezplačno. Na drugi strani je pola za nabiranje udov. Odrtaj ta list in pojdi na delo. Če samo nekaj udov dobiš, storil si dobro delo.

Letos bodo knjige popolnejše, večje in izšle bodo o pravem času, dočim smo se lansko leto zakasneli vsled nepričakovanih ovir.

Cena je za četvero knjig \$1.00 in za poštnino 10 centov več.

Čas za nabiranje udov je do 31. maja.

Vsakemu posebej se pa že v naprej zahvaljujemo za vsako žrtev, za vsak korak, ki ga bode imel pri agitaciji za to koristno in dobro stvar.

ZVEZA KATOLIŠKIH SLOVENCEV.

Nabiralna pola za knjige udov.

ZVEZE KATOLIŠKIH SLOVENCEV V AMERIKI.

62 ST. MARK'S PL.

NEW YORK, N. Y.

Ime Ime

Naslov Naslov

Ime Ime

Naslov Naslov

Ime Ime

Naslov Naslov

Ime Ime

Naslov Naslov

Ime Ime

Naslov Naslov

Ime Ime

Naslov Naslov